

مقالات تاریخی

دفتر چهاردهم

رسول جعفریان

مقالات تاریخی

(دفتر چهاردهم)

رسول جعفریان

انتشارات دلیل ما

چاپ اول / بهار ۱۳۸۵

تیراژ ۱۰۰۰ نسخه

چاپ نگارش

قیمت ۲۷۰۰ تومان

شابک: ۹-۱۸۹-۳۹۷-۹۶۴ ISBN

آدرس: قم، خیابان معلم، معلم ۲۹، پلاک ۴۴۸

تلفن و نمابر: ۷۷۴۴۹۸۸-۷۷۳۴۴۱۳

صندوق پستی ۱۱۵۳-۳۷۱۳۵

WWW.Dalilema.ir

info@Dalilema.ir

مراکز پخش:

- ۱) قسم، انتهای خیابان صفائی، روی کوچه شماره ۲۸، ساختمان پزشکان، طبقه دوم، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۷۷۲۷۰۰۱-۷۷۲۷۰۱۱
- ۲) تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخرآزی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۳۲، تلفن ۶۶۴۶۳۱۴۱
- ۳) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۲۲۲۷۱۱۲-۵

جعفریان، رسول، ۱۳۴۳

مقالات تاریخی / رسول جعفریان... قم: دلیل ما، ۱۳۸۵.

ج ۱۴

ISBN 964-7007-31-0 (ج ۱)

ISBN 964-7007-32-9 (ج ۲)

ISBN 964-7007-33-7 (ج ۳)

ISBN 964-7007-34-5 (ج ۴)

ISBN 964-7007-35-3 (ج ۵)

ISBN 964-7007-36-1 (ج ۶)

ISBN 964-7007-20-5 (ج ۷)

ISBN 964-7007-30-2 (ج ۸)

ISBN 964-7528-31-0 (ج ۹)

ISBN 964-7528-54-x (ج ۱۰)

ISBN 964-7990-17-0 (ج ۱۱)

ISBN 964-397-014-0 (ج ۱۲)

ISBN 964-397-133-3 (ج ۱۳)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

ISBN 964 - 397 - 189 - 9 (ج ۱۴)

ج ۱۴ (چاپ اول: ۱۳۸۵):

کتابنامه.

۱. اسلام... تاریخ... مقاله ها و خطابه ها. الف. عنوان.

م ۷ ج ۳۶ / DS ۳۵

۱۳۷۹

۹۰۹ / ۰۹۷۶۷۱

م ۷۹-۹۹۱۱

کتابخانه ملی ایران

فهرست مطالب

۱. مروری بر کتاب «مصابب النواصب» قاضی نورالله شوشتری
(موضوعات منازعات مذهبی قرن دهم) | ۳۲-۱۳ |

مقدمه ۱۳

مرور بر کتاب ۱۷

۲. خزاعی‌ها و نقش آنان در تشیع ایران | ۴۹-۳۳ |

نظام خاندانی ایرانی - عربی ۳۴

قبیله خزاعه ۳۶

پیمان خزاعه با بنی عبدالمطلب ۳۷

خزاعه و همراهی با امام علی (ع) در صفین ۳۹

نقش فعال خزاعه در جنبش عباسیان ۴۱

خاندان دعبل بن علی خزاعی ۴۲

بدیلیان بیهق ۴۳

خاندان خزاعی نیشابور و ری ۴۴

خزاعیان: نیشابوری یا رازی ۴۶

خزاعه در عراق و لبنان ۴۸

خزاعه در بعلبک ۴۹

۳. پاسخ به چند پرسش در باره غدیر و عاشورا | ۵۹-۵۱ |

۴. بنای کعبه در سال ۱۰۳۹ به روایت یک عالم شیعه | ۸۳-۶۱ |

مفرجة الأنام فی تاسیس بیت‌الله الحرام

زین العابدین بن نورالدین علی حسینی کاشانی (شهادت ۱۰۴۰ ق.)

مقدمه ۶۱

فصل اول: در سبب افتادن کعبه معظمه - زیدت مهاجرتها - و بنای آن ۶۵

فصل دوم: در سبب ساخته شدن خانه کعبه در زمین و ابتدای آن از خارج و داخل و سقف و ستون و عرض و دیوار و نردبان و حطیم و مستجار و جامه بیرون و اندرون و شاذروان و مطاف و مقام و منبر..... ۷۱

فصل سوم: در صفت مسجدالحرام و صفا و مروه..... ۷۷

۵. مدینه منوره از چشم اسماعیل مرندی (۱۲۵۵ق) | ۸۵-۹۰ |

۶. مدینه منوره در سیاحت نامه اولیا چلبی (سال ۱۰۸۱ هجری) | ۹۱-۱۱۸ |

در باره سیاحت نامه و اهمیت آن..... ۹۱

سفرنامه حج چلبی..... ۹۸

جای‌های زیارت در خارج مدینه..... ۱۰۲

اوصاف قلعه مدینه منوره..... ۱۰۲

روضه مطهر و قبر شریف نبوی..... ۱۰۵

نورالدین و بنای مجلد روضه مطهر..... ۱۰۶

ساختمان‌های موجود در قلعه مدینه..... ۱۰۹

زیارتگاه‌های بیرون قلعه مدینه..... ۱۱۲

قبا..... ۱۱۳

مرقد حمزه..... ۱۱۴

۷. سفرنامه مکه و غنات ۱۳۰۶ - ۱۳۰۵ هجری قمری | ۱۱۹-۲۱۲ |

میرزا عبدالمجید محمودبن عبدالکریم سفزی «مجدی»

مقدمه..... ۱۱۹

همراهان..... ۱۲۲

حرکت از سندج..... ۱۲۲

گرددن تخت تیمور..... ۱۲۵

ورود به اردبیل و مقابر صفویه..... ۱۲۶

آستارا..... ۱۳۲

بادکوبه..... ۱۳۴

حرکت به سمت تفلیس..... ۱۳۵

در تفلیس..... ۱۳۷

باطوم..... ۱۳۹

طراپزون..... ۱۴۰

در استانبول..... ۱۴۲

وصف استانبول..... ۱۴۳

۱۵۴	حرکت به سمت حجاز
۱۵۴	ازمیر
۱۵۶	بیروت
۱۵۷	پورت سعید
۱۵۸	اسماعیلیه
۱۵۹	سویس سوئز
۱۵۹	بحر احمر
۱۶۰	اسکله جده
۱۶۰	جده
۱۶۱	مکه معظمه
۱۶۴	عید قربان
۱۶۵	وصف مکه معظمه
۱۶۶	مسجد الحرام
۱۶۷	حرکت به سمت مدینه
۱۶۸	رائغ
۱۷۱	مدینه منوره
۱۷۵	ینبع
۱۷۷	حوالی یمن
۱۷۷	عدن
۱۸۰	بندر عباس
۱۸۱	بوشهر
۱۸۲	بصره
۱۸۳	ربیر
۱۸۷	دارالسلام بغداد
۱۸۸	اماکن شریفه و ابنیه قدیمه در کرخ
۱۸۸	کاظمیه
۱۸۸	برج عقرقوف
۱۸۹	اماکن طیبه شریفه در رصافه
۱۹۳	کربلای معلی
۱۹۶	نجف
۱۹۸	مسجد کوفه

۱۹۹	کوفه
۲۰۰	بعقوبه
۲۰۱	قصر شیرین
۲۰۳	کرنند
۲۰۴	ماهی دشت
۲۰۵	کرمانشهان
۲۰۵	آثار و ابنیه قدیمه در کرمانشهان
۲۰۶	طاق بستان
۲۱۱	مسافت های طی شده

۸ دیدار دوست [۲۴۱-۲۱۳]

۳ گزارش سفر عمره (۲۰ شهریور تا ۲ مهرماه ۱۳۸۴) (۲۳۷ - ۲۰۹)

۹. مناظره شاه عباس با کشیشان کاتولیک و پروتستان [۲۴۳-۲۵۰]

۱۰. انجیل سلماسی [۲۶۲-۲۵۱]

۲۵۴	بخشی از مقدمه و پنج فائده
۲۵۶	فایده اول
۲۵۸	فایده دوم
۲۵۸	فایده سیم
۲۶۰	فایده چهارم
۲۶۱	فایده پنجم
۲۶۲	فایده ششم

۱۱. تحفه هند [۳۲۵-۳۱۳]

۸ - ۲۱ بهمن ۱۳۸۴

۲۶۳	ورود به دهلی
۲۶۵	تور یک روزه به آگره و دیدن نقاط تاریخی آن
۲۶۸	هفدهمین نمایشگاه بین المللی کتاب دهلی
۲۶۹	نگاهی به اطراف
۲۷۱	تور یک روزه در دهلی و دیدن نقاط دیدنی
۲۷۴	خانه فرهنگ ایران
۲۷۵	حرکت به سمت حیدرآباد
۲۷۶	حیدرآباد چه جانی است؟
۲۷۹	شیعیان هند

۲۸۰	مقام حضرت عباس (ع) در قلعه گلکنده
۲۸۲	دیدار از قلعه گلکنده
۲۸۴	مزارات سلاطین قطب شاهی، مجموعه بناهای نفیس
۲۸۷	مهاجرت بسیاری از فرهیختگان شیعه حیدرآبادی به غرب
۲۸۸	چهار منار و مسجد مکی
۲۸۹	قبرستان میر محمد مؤمن
۲۹۱	عاشورخانه کوچک منزل آقای مجاهد حسین
۲۹۲	بنای دارالشفاء
۲۹۳	عزراخانه زهرا
۲۹۶	دیدار از موزه سالار جنگ
۲۹۸	اما نمونه برخی از این اخبار
۲۹۹	بارگاه حسینی یا مرکز ایرانیان مقیم حیدرآباد
۳۰۰	عاشورخانه‌های معروف
۳۰۲	فهرستی از محلات شیعه نشین
۳۰۵	کوه زیبای مولا علی (ع)
۳۰۶	دایرة المعارف العثمانیه
۳۰۷	علل عدم پویایی جامعه شیعه حیدرآباد
۳۰۹	بیت قائم (ع) خوجه‌ها
۳۱۰	گزارش یک منبر در عاشورخانه عنایت جنگ
۳۱۲	روضه خوانان
۳۱۳	راه رفتن از روی آتش
۳۱۴	عاشورخانه آلاوه بی بی
۳۱۵	پادشاهی عاشورخانه

۱۲. امریکا چگونه ایران را از دست داد [۳۵۲-۳۲۲]
 مرووری بر خاطرات گری سیک از انقلاب ایران

۱۳. بیست و پنج خاطره از امام خمینی [۳۷۳-۳۵۳]
 حجت الاسلام و المسلمین اشعری قمی

۱۴. داستان انقلاب و رویدادهای پس از آن
 از چشم حجت الاسلام حسینی امام جمعه ارومیه [۳۸۶-۳۷۵]

۱۵. انقلاب نامه بکائی [۳۹۵-۳۸۷]

۱۶. بررسی از تاریخ انقلاب (بازجویی‌های شهید حقانی) | ۴۰۳-۳۹۷|

۱۷. مرجعیت و چالش‌های فراوری آن در جهان امروز | ۴۲۴-۴۰۵|

جایگاه سنتی مرجعیت شیعه	۴۰۵
جایگاه مرجعیت پس از انقلاب اسلامی	۴۰۸
مرجعیت در ایران و عراق، گذشته و حال	۴۱۰
چالش‌های فعلی مرجعیت در ایران	۴۱۳
چالش‌های مرجعیت در جهان تشیع و مناسبات بین‌المللی	۴۱۸
مدل گذشته و آینده مرجعیت	۴۲۱

۱۸. سه روز در بحرین، دیار کهن تشیع | ۴۴۷-۴۲۵|

بسم الله الرحمن الرحيم و الحمد لله رب العالمين
و صلى الله على سيدنا محمد و على آله الطاهرين

درباره این مجموعه

چهاردهمین مجلد از مقالات تاریخی، حاوی هیجده مقاله و گزارش بلند و کوتاه است که در موضوعات متنوع تاریخی، از تاریخ اسلام گرفته تا تاریخ معاصر ایران و نیز شماری سفرنامه خدمت خوانندگان ارجمند ارائه می شود.

نخستین مقاله، مروری است بر کتاب مصائب النواصب قاضی نورالله شوشتری که متن عربی آن برای نخستین بار در دو مجلد چاپ شده است. در این مرور به مهم ترین موضوعات مطرح در اختلافات مذهبی قرن دهم هجری خواهیم پرداخت. بخشی از این مسائل را سابقا در مجلد اول کتاب صفویه در عرصه دین، سیاست و فرهنگ مطرح کرده ایم.

دومین مقاله با عنوان نقش خزاعی ها در تشیع ایران، در باره یک قبیله عرب شیعه است که همایش را از مکه با پیامبر(ص) آغاز کرد و بعدها با اهل بیت (ع) ادامه داد و نشانه های آن قبیله و تشیع آن را تا به امروز در ایران و عراق و لبنان در اختیار داریم.

پاسخ به چند پرسش در باره غدیر و عاشورا متن مصاحبه ایی است که پیش از این در برخی از مطبوعات و سایت ها انتشار یافته است.

رساله مفرحه الانام فی تأسیس بیت الله الحرام را سالها پیش در مجله میقات چاپ کرده بودم. این رساله گزارش بازسازی کعبه در سال ۱۰۴۰ هجری است و نویسنده که از علمای شیعه کاشانی الاصل عصر صفوی است، سنگ بنای آن را در قسمت رکن حجر الاسود گذاشته و به این مناسبت، این رساله را نوشته است.

مدینه منوره از چشم سید اسماعیل مرندی، گزارشی است از شهر پیامبر(ص) از چشم یک زائر ایرانی که آن را در سال ۱۲۵۵ هجری قمری نوشته است.

مدینه منوره در سیاحتنامه اولیاء چلبی، ترجمه بخش مدینه این سیاحتنامه است که

مفصل‌ترین سیاحتنامه ترکی از قرن شانزدهم هجری است. این ترجمه از روی متن عربی صورت گرفته و توضیحاتی هم در باره اصل سیاحتنامه و مجلدات آن داده شده است.

سفرنامه مکه و عتبات سقزی، متن بعدی است که سفرنامه‌ای است طولانی و شیرین از سال ۱۳۰۵ از زبان یک کرد فارسی زبان سنی و در عین حال علاقه‌مند به ائمه شیعه که تمامی مزارات ائمه طاهرین(ع) را در عراق هم زیارت کرده است.

مناظره مذهبی شاه عباس با کشیشان کاتولیک و پروتستان گزارشی است که بر اساس اسناد کارملی‌ها در ایران عصر صفوی تدوین شده و حکایت از زیرکی شاه عباس در مذاکرات مذهبی و سیاسی می‌کند.

انجیل سلماسی، شرحی است در باره یک ترجمه انجیل از دوره ولیعهدی عباس میرزا در آذربایجان که متن کامل آن در کتابخانه آیت الله مرعشی - رحمه الله - برجای مانده است.

تحفه هند، گزارش سفری است به دهلی و حیدرآباد در محرم سال ۱۴۲۶ ق مصادف با اواخر سال ۱۳۸۴ ش. در این سفرنامه گزارشی از عزاداری‌های شیعیان حیدرآباد ارائه شده است.

امریکا ایران را چگونه از دست داد، مروری است بر خاطرات گری سیک دبیر شورای امنیت ملی امریکا در دوران کارتر که حاوی نکات بسیار مهمی در باره وقوع انقلاب اسلامی ایران از چشم دولت مردان وقت امریکا است.

بیست و پنج خاطره از حجت الاسلام والمسلمین اشعری قمی در باره امام، مروری بر خاطرات حجت الاسلام والمسلمین حسنی امام جمعه ارومیه، چکیده خاطرات حجت الاسلام والمسلمین بکایی و همچنین گزارشی از اسناد ساواک حجت الاسلام والمسلمین حقانی در ادامه آمده است.

مرجعیت و چالش‌های فراروی آن در دوران معاصر و نیز گزارش سفر بحرین که ضمن آن اشاراتی هم به سوابق تشیع در این دیار کهن شیعه شده آخرین مقالاتی است که در این مجموعه آمده است.